

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SÜRELİDİR

Sayı : 15671364-610-0838
Konu : 7/1999 sayılı
yazılı soru önergesi

13/4 /2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) TBMM Başkanlığı'nın 24/2/2016 tarihli ve 43452547-120.00.07-20772 sayılı yazıları.
b) Başbakanlığın 29/2/2016 tarihli ve 31853594-610-2-492-619 sayılı yazıları.

İlgi yazı eki Tekirdağ Milletvekili Emre Köprülü tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/1999 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, Ekonomi Bakanlığı ile Kalkınma Bakanlığı'nın yazıları ekte sunulmaktadır.
Bilgilerine arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Başbakan Yardımcısı

Ek:

- 1- Ekonomi Bakanlığı'nın 14/3/2016 tarihli ve 31267 sayılı yazısı (2 sayfa)
- 2- Kalkınma Bakanlığı'nın 23/3/2016 tarihli ve 1202 sayılı yazısı ve ekleri (4 sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

ÇOK İVEDİ
14.03.2016

Sayı : 84832410 - 610 [2016/24] - 31267
Konu : Yazılı Soru Önergesi

**BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Mehmet ŞİMŞEK)
(Özel Kalem Müdürlüğü)**

İlgi: 03/03/2016 tarihli ve 15671364-610-0600 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Tekirdağ Milletvekili Sayın Emre KÖPRÜLÜ tarafından Sayın Başbakanımıza yöneltilen 7/1999 sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup cevaplarımız aşağıda sunulmaktadır.

Döviz kazandırıcı hizmetler arasında hâlihazırda en gelişmiş sektör yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörüdür.

Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri sektörümüz, ülkemizin yetişmiş insan gücü, teknik birikimi ve teknolojiye adaptasyonu, iş deneyimi ve disiplini, coğrafi konumu, bölge ülkeleri ile siyasi ve kültürel yakınlığı gibi avantajlarının kullanılması ve kamu kuruluşları ile özel sektör arasındaki koordinasyon, işbirliği ve ortak hareket etme bilincinin sağlam bir şekilde yerleştirilmesi sayesinde, 1972'den 2016 yılı Şubat ayı sonuna kadar 108 ülkede 324,5 milyar dolar değerinde 8.730 proje üstlenmiştir.

Üstlenilen proje bedeli 2002 yılındaki 4 milyar dolar seviyesinde iken, 2013 yılında üstlenilen 30 milyar dolar ise üstlenilen en yüksek proje bedeli olmuştur. 2014 yılında 27 milyar dolar olan toplam proje bedeli, 2015 yılında ise, bölgesel ve küresel olarak yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen, 20,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Gelişim sadece nicelik olarak değil, nitelik açısından da olmuştur. Yurtdışında üstlenilen bir projenin 2002 yılında ortalama proje bedeli yaklaşık 20 milyon dolar iken 2014 yılında 80 milyon dolar, 2015 yılında ise 114 milyon dolar seviyesine çıkmıştır. Öte yandan, küresel bazda yaşanan ekonomik gelişmeler ve geleneksel olarak müteahhitlik bağlamında güçlü olduğumuz pazarların ekonomilerinde de yaşanan gelişmeler müteahhitlik sektörümüzü olumsuz etkilemektedir.

Küresel ekonomide yaşanan bu olumsuz gelişmelerin yanı sıra, Rusya Federasyonu ile Ukrayna arasındaki gerilim, Ortadoğu'daki en büyük pazarımız konumundaki Irak'ta yaşanan ekonomik ve siyasi gelişmeler ile Libya'da hâlihazırda süren istikrarsızlık ve müteahhitlik sektörümüzün geleneksel pazarlarının başında gelen ülkelerdeki en önemli gelir kaynağı olan petrolün uluslararası piyasalarda değer kaybetmesi bu ülkelerin gelirlerini düşürmektedir. Ülkelerin gelirlerindeki düşüş de, 2015 yılı müteahhitlik gelirlerimizin,

"Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır."

T.C. Ekonomi Bakanlığı Hukuk Müşavirliği

İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek/ANKARA

Telefon: 4172223/328

E-mail: bakirh@ekonomi.gov.tr

Faks: 03122048641

Elektronik Ağ: www.ekonomi.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: Hakan Lütfi BAKIR - Hukuk Müşaviri V.

üstlenilen proje bedellerinin gerilemesine neden olmuştur. Bununla birlikte, firmalarımız tüm bu koşullara rağmen, 2015 yılında 20 milyar doları aşan proje üstlenmeyi başarmıştır.

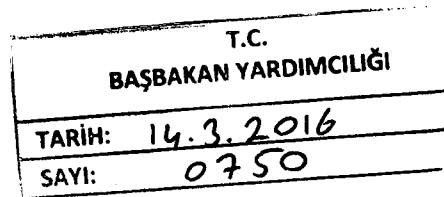
Bakanlığımızın önümüzdeki süreçte de yeni pazar arayışları ve mevcut pazarlardaki proaktif yaklaşım devam edecektir. Bu kapsamda, özellikle Sahra-altı Afrika ülkelerine yönelik olarak heyet ziyareti çalışmaları yapılmakta ve bu pazarda ülkemiz müteahhitlik sektörünün sürdürülebilir ve istikrarlı bir yapıya kavuşturulmasına çalışılmaktadır. Aynı şekilde, Latin Amerika ülkelerine yönelik olarak da çalışmalarımız sürdürülmektedir.

Firmalarımızın güncel olarak karşılaştıkları en önemli sorunlar, geleneksel pazarlarımız olan BDT, Ortadoğu ve Kuzey Afrika pazarlarının petrol fiyatlarının düşüşü nedeniyle daha az proje gerçekleştirmesi, Irak Devletinin petrol fiyatlarının düşmesi nedeniyle ciddi bir ekonomik sıkıntı içerisine girmesi ve bu kapsamda ciddi bir gelir problemi ile karşı karşıya kalması kapsamında yaşanan alacak sıkıntıları, Libya'da henüz Hükümetin kurulamamış olmasından kaynaklanan yarım kalan projelerin akıbeti ve Rusya Federasyonu ile yaşanan sorunlar nedeniyle projeleri devam eden firmalarımızın Türk işçi gönderme konusunda yaşadıkları sorunlar olarak görülmektedir. Söz konusu sorunların çözümü kapsamında, ilgili Devletler ile mümkün olan her türlü girişim yapılmaktadır.

Öte yandan, önergede konu edilen sektör bazında son 1 yılda gerçekleştirilen ihracat oranları hakkındaki verilere; Türkiye İstatistik Kurumunun internet sitesi (www.tuik.gov.tr) aracılığıyla ulaşılabilmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

N.Nesrin DOĞAN
Bakan a.
1. Hukuk Müşaviri V.

"Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır."

T.C. Ekonomi Bakanlığı Hukuk Müşavirliği
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek/ANKARA

Telefon: 4172223/328

E-mail: bakirh@ekonomi.gov.tr

Faks: 03122048641

Elektronik Ağ: www.ekonomi.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: Hakan Lütfi BAKIR - Hukuk Müşaviri V.

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

23 MART 2016

Sayı : 43728771-610.00- 1202
Konu : 7/1999 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

ACELE

BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sn. Mehmet ŞİMŞEK)
(Özel Kalem Müdürlüğü)

İlgi: Başbakan Yardımcılığı (Sn. Mehmet ŞİMŞEK)'nin 03.03.2016 tarihli ve 15671364-610-0600 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, Tekirdağ Milletvekili Sayın Emre KÖPRÜLÜ'nün Sn. Başbakanımıza tevcih ettiği 7/1999 esas sayılı yazılı soru önergesine yönelik görüş talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili görüşümüz ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Bedri KAÇAR
Özel Kalem Müdürü

Ek: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar
(3 Sayfa)

T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI	
TARİH:	23.3.2016
SAYI:	0838

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06570 Yücetepe-ANKARA
Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97
Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

smaranci@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://kebe.kalkinma.gov.tr/Sorgu> adresinden 9GH8-3P96-8A5I kodu ile yapılabilir.

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ SAYIN EMRE KÖPRÜLÜ'NÜN YÖNELTTİĞİ 7/1999 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:

Soru 1: AKP İktidarı döneminde; "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" ilkesinin terk edilmesi, tüm komşu ülkelerle yaşanan kriz sebebiyle siyasi ve ekonomik alanda yaşanan sorunlar 2016 yılı itibariyle hangi sektörlerde kayıplara neden olmuştur?

Cevap 1: Söz konusu gelişmelerin detaylı olarak incelenmesi ve yıl genelindeki durumun görülmesi adına önümüzdeki dönemin beklenmesi gerekmele birlikte özellikle dış ticaret ve sanayi üretimi konusunda elde bulunan veriler ışığında gelişmeler yorumlanabilmektedir. Bu bağlamda sanayi üretim endeksi 2016 yılı Ocak ayında beklentilerin üzerinde bir büyüme kaydetmiş ve takvim endeksinden arındırılmış endeks, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5,6 oranında artış kaydetmiştir. Bu durum büyümeyle ilişkin olumlu beklentileri kuvvetlendirmektedir.

2016 yılında ihracat gerçekleştirmelerine bakıldığında ise motorlu kara taşıtları sektörü büyümesini devam ettirirken kazanlar/makinalar ve elektrikli makina cihazları sektörlerinde geçen yılın aynı dönemine göre ihracat kayıpları yaşanmıştır. İthalattaki gerilemenin ağırlıklı olarak ara mallarındaki daralmadan kaynaklandığı görülmekle birlikte dış ticaret açığının 2016 yılının Ocak-Şubat döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 2,1 milyar dolar seviyesinde azalış kaydetmesi, dış kırılganlığı azaltan faktörler arasında yer almaktadır. Bu durum yıl genelinde cari açığın azalmasını sağlayacak gelişmeler arasındadır.

Turizm sektöründe, Rusya ve Türkiye arasında yurtdışına çıkış şartları 12 Mayıs 2010 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu arasında imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Vatandaşlarının Karşılıklı Seyahatlerine İlişkin Usullere Dair Anlaşma" ile düzenlenmiştir. Söz konusu anlaşma 16 Nisan 2011 tarihinde yürürlüğe girmiş ve böylece hususi, hizmet ve umuma mahsus pasaport hamili Türk vatandaşları ile hizmet ve umuma mahsus pasaport hamili Rus vatandaşlarının birbirlerinin ülkelerine 30 günden fazla kalmayacak şekilde vizesiz olarak seyahat edebilmelerine imkân tanınmıştır. İki ülke arasında vizesiz seyahat uygulamasına geçilmesinin ardından turizmde önemli bir ivme yaşanmıştır.

Önemli pazarlarımızdan Rusya'nın 2014 yılı başından bu yana yaşamakta olduğu Ukrayna-Kırım siyasi krizleri ve uygulanan yaptırımlar, 2014'ün sonlarına doğru başlayan petrol fiyatları gerilemesi ve devalüasyon süreçleri ile son dönemde yaşanan siyasi gerilim 2016 yılı için ülkemiz turizm sektörü açısından önemli sonuçlar doğurmaktadır. Bu açıdan bakıldığında zaten ekonomisi iyi olmayan Rusların ülkemize girişlerinin azalması beklenen bir durumdur. 2015 yılında Rusya'dan gelen yabancı ziyaretçi sayısı %18,5 oranında azalarak 3.649.003 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu azalma Rusya ekonomisindeki daralma ve siyasi konjonktürün bir sonucudur.

Rusya'daki Türk tur operatörlerinin faaliyetlerini durdurmasına yönelik yaptırımlar sonucunda 2016 yılında turizm sektörünün olumsuz etkileneceği beklenmekteydi. Ancak, 15/03/2016 tarihli bir karar ile söz konusu uygulamaya yapılan itirazlar neticesinde tur operatörlerine yönelik yasak kaldırılmıştır. Böylece 2016 yılında turizm sektörünün beklenenden daha az etkilenebileceği düşünülmektedir.

Teşvik paketlerinin hayata geçirilmesi ile birlikte başta turizm olmak üzere yıl genelinde olumsuzluk yaşayabilecek sektörlerin desteklenmesi sağlanarak, ekonomideki büyüme patikasının sürdürülmesi hedeflenmektedir. Bu nedenle 2016 yılının ilk döneminde gerek arz gerekse talep yönünden belirgin anlamda sıkıntı yaşanan bir sektör olduğu sonucuna ulaşılamamakta; küresel canlanmanın beklentileri karşılması ile birlikte ekonomideki tüm sektörlerin istikrarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Soru 2: Dış politikada izlenen yanlış politikalar sebebiyle yurtdışı inşaat sektöründeki zararın miktarı nedir? İnşaat sektöründe hangi ülkelerde kriz yaşanmaktadır?

Cevap 2: Döviz kazandırıcı hizmetler arasında hâlihazırda en gelişmiş sektör yurtdışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörüdür. Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri sektörümüz, ülkemizin yetişmiş insan gücü, teknik birikimi ve teknolojiye adaptasyonu, iş deneyimi ve disiplini, coğrafi konumu, bölge ülkeleri ile siyasi ve kültürel yakınlığı gibi avantajlarının kullanılması ve kamu kuruluşları ile özel sektör arasındaki koordinasyon, işbirliği ve ortak hareket etme bilincinin sağlam bir şekilde yerleştirilmesi sayesinde, 1972'den 2016 yılı Şubat ayı sonuna kadar 108 ülkede 324,5 milyar dolar değerinde 8.730 proje üstlenmiştir.

Üstlenilen proje bedeli 2002 yılında toplam 4 milyar dolar seviyesinde iken, 2013 yılındaki toplam 30 milyar dolarlık taahhüt, üstlenilen en yüksek proje bedeli olmuştur. 2014 yılında 27 milyar dolar olan toplam proje bedeli, 2015 yılında ise bölgesel ve küresel olarak yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen 20,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Gelişim sadece nicelik olarak değil, nitelik açısından da olmuştur. Yurtdışında üstlenilen projelerin 2002 yılında ortalama bedeli yaklaşık 20 milyon dolar iken, 2014 yılında 82 milyon dolar, 2015 yılında ise 114 milyon dolar seviyesine çıkmıştır.

Öte yandan, küresel bazda yaşanan ekonomik gelişmeler dikkate alındığında esasen dünya ekonomisinde bir gerilemenin olduğu görülmektedir. Ayrıca, geleneksel olarak müteahhitlik bağlamında güçlü olduğumuz pazarların ekonomilerinde de yaşanan gelişmeler müteahhitlik sektörümüzü olumsuz etkilemektedir.

Küresel ekonomide yaşanan bu olumsuz gelişmelerin yanısıra, Rusya Federasyonu ile Ukrayna arasındaki gerilim, Ortadoğu'daki en büyük pazarımız konumundaki Irak'ta yaşanan ekonomik ve siyasi gelişmeler ile Libya'da hâlihazırda süren istikrarsızlık ve müteahhitlik sektörümüzün geleneksel pazarlarının başında gelen ülkelerdeki en önemli gelir kaynağı olan petrolün uluslararası piyasalarda değer kaybetmesi 2015 yılı müteahhitlik gelirlerimizin gerilemesine neden olmuştur. Bununla birlikte, firmalarımız tüm bu koşullara rağmen, 2015 yılında 20 milyar doları aşan proje üstlenmeyi başarmıştır.

Öte yandan, bölgedeki siyasi tansiyonun yüksek olması, Rusya Federasyonu, Irak ve Libya pazarlarındaki belirsizlikler, küresel ekonomik sıkıntılar ve petrol fiyatlarındaki düşüş eğiliminin devamı gibi faktörlerin 2016 yılındaki performansımızı da olumsuz etkilemesi beklenmektedir.

Dolayısıyla, yeni pazar arayışlarımız ve mevcut pazarlarımızdaki pro-aktif yaklaşımımız devam edecektir. Bu bağlamda, Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda özellikle Sahra-altı Afrika ülkelerine yönelik olarak heyet ziyareti çalışmaları yapılmakta ve bu pazarda ülkemiz müteahhitlik sektörünün sürdürülebilir ve istikrarlı bir yapıya kavuşturulmasına çalışılmaktadır. Aynı şekilde, Latin Amerika ülkelerine yönelik olarak da çalışmalar sürdürülmektedir.

Sonuç olarak, yurtdışı müteahhitlik sektöründe firmalarımızın üstlendiği proje bedeli, sadece ülkemizin diğer ülkelerle yaşadığı siyasi sorunlar ve/veya siyasi konjonktürden değil, dünya ekonomisinin genelinde yaşanan yavaşlamadan ve emtia fiyatlarında yaşanan gelişmelerden etkilenmektedir. Özellikle ülkemizin geleneksel yurtdışı müteahhitlik pazarlarının petrol gelirlerine bağımlı ülkelere oluşması, petrol fiyatlarında yaşanan gelişmelere bu ülkeleri açık hale getirmekte ve petrol fiyatlarında düşüş yaşanan dönemlerde de bu ülkelerin gelirlerini düşürmektedir. Bu ülkelerin gelirlerinin düşmesi dolayısıyla ülkemiz müteahhitlik firmalarının üstlendiği proje bedeli de düşmektedir. Bununla birlikte, yukarıda özetlendiği üzere, tüm olumsuzluklara rağmen firmalarımız, 2015 yılında 20 milyar dolarlık proje üstlenme başarısını göstermiş olup, 2016 yılında da mobilizasyon kabiliyetleri nedeniyle yeni pazarlarda iş almaya devam edeceklerdir.

Soru 3: Sektörler bazında başta Rusya olmak üzere, yurtdışına yapılan ihracat oranlarımız son 1 yılda nedir?

Cevap 3: 2015 yılında ihracat, bir önceki yıla göre yüzde 8,7 oranında azalış kaydetmiş ve 143,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu dönem itibarıyla kıymetli metaller ihracatı yüzde 46 oranında artarken, motorlu kara taşıtları ihracatı ile kazanlar/makinalar sektörü ihracatı sırasıyla yüzde 3,3 ve yüzde 9,2 oranında daralmıştır.

Rusya'ya yapılan ihracat ise özellikle Rusya ekonomisinin yaşadığı kriz nedeniyle 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 39,6 oranında daralma kaydetmiştir. Özellikle gıda ürünleri ihracatında yaşanan ihracat azalışı motorlu kara taşıtları sektörü ile inşaat sektörüne girdi temin eden alanlara da yansımıştır.

Soru 4: İnşaat sektöründe büyük projeleri olan Türk firmalarının yaşadığı sıkıntılar nedir? Bu sektörde yatırımları olan firmalar ve çalışan işçilerin kayıplarına yönelik elinizdeki veriler nelerdir?

Cevap 4: Firmalarımızın güncel olarak karşılaştıkları en önemli sorunlar, geleneksel pazarlarımız olan BDT, Ortadoğu ve Kuzey Afrika pazarlarının petrol fiyatlarının düşüşü nedeniyle daha az proje gerçekleştirmesi, Irak Devletinin petrol fiyatlarının düşmesi nedeniyle ciddi bir ekonomik sıkıntı içerisine girmesi ve bu kapsamda ciddi bir gelir problemi ile karşı karşıya kalması kapsamında yaşanan alacak sıkıntıları, Libya'da henüz Hükümetin kurulamamış olmasından kaynaklanan yarım kalan projelerin akıbeti ve Rusya Federasyonu ile yaşanan sorunlar nedeniyle projeleri devam eden firmalarımızın Türk işçi gönderme konusunda yaşadıkları sorunlar olarak görülmektedir.

Söz konusu sorunların çözümü kapsamında, ilgili Devletlere yönelik olarak mümkün olan her türlü girişim yapılmaktadır.